

STĽPČEK

Jedna z kníh môjho života. Vlastné dielko. Rodí sa už vyše tridsať rokov a konca ešte stále nemá. Jej obsah je rôznorodý, a predsa stále o tom istom. Ale, čuduj sa svete, nedá sa zunovať! Naopak, neustále ma inšpiruje, núti vymýšľať, dopisovať ďalšie a ďalšie kapitoly. Niektoré sú síce už zastarané, ale nie na zahodenie. Možno na spomínanie, ale aj pre poučenie. No a iné sú zas na dlhý čas šlágrom. Mojej kuchyne. Keď otvorím jednoduchý zelený obal svojej vzácnkej knihy, sypú sa z nej návody na dobroty, jednu lepšiu ako druhú. Medové rezy podľa našej mamy, čokoládové guľky s orechom, ktoré pekávala moja lučenecká teta Ida, jednoduchý, no vynikajúci krém z časopisu Život. Figle, aby sa kysnuté cesto naozaj podarilo, perníky boli hneď mäkké a uhorky ostali po celú zimu chrumkavé. Ale, čuduj sa svete, aj na to, ako urobiť z tekvice „ananásový“ kompót a z tvarohu super tresku!

Už viete, milé kolegyne, o ktorej knihe hovorím? Že je vám téma povedomá? A že takú vzácnosť máte vo svojom kredenci aj vy? No jasné! Každá z nás je jedinečnou autorkou svojej vlastnej kuchárskej knihy, ktorej strany (možno) umazané od margarínu či čokolády evokujú vône, chute, sviatky, rodinu. Všetky si ich píšeme, a predsa je každá iná! Bestsellery našich domov. Nie sú na predaj, ba ani na požičanie. Ale nič proti darovaniu dobrých rád a skúseností. Jedna druhú rieka, keď koláče piekla. Zaisť si svoje knihy otvoríme aj tento víkend a napečieme niečo fajnové našim blízkym pri príležitosti marcového sviatku všetkých žien. Takže, všetko najlepšie a dobrú chuť!

K. POTOKOVÁ

Bude areál SPU kultúrnou pamiatkou?

Ústav stavebníctva a architektúry SAV sprístupnil na stránke www.ustarch.sav.sk Register modernej architektúry Slovenska, do ktorého sa zapisujú najhodnotnejšie stavby 20. storočia. Skupina odborníkov ich vyberala spomedzi viac ako 3-tisíc objektov z celej krajiny. Register, ktorý zatiaľ obsahuje 205 diel od 137 architektov, sa má rozšíriť až na 500 položiek. Vedci z akadémie zároveň navrhujú udeliť titul národnej kultúrnej pamiatky piatim architektonickým dielam, medzi ktorými je aj areál Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, vybudovaný podľa návrhu Vladimíra Dedeka a Rudolfa Miňovského. Hlavným motívom je chrániť tieto stavby pred rozpínavosťou investorov a snahou meniť pôvodné projekty.

(Pravda 16. 2. 2009)

KALENDÁRIUM

6. 3. 1787 - narodil sa **Joseph von Fraunhofer**, nemecký optik, astrofyzik, zakladateľ spektrálnej analýzy.

10. 3. 1982 - deväť planét bolo zoradených na jednej strane Slnka.

14. 3. 1879 - narodil sa **Albert Einstein**, nemecký teoretický fyzik, považovaný za najvýznamnejšieho vedca 20. storočia. Predložil teóriu relativity a významne prispel k rozvoju kvantovej mechaniky, štatistickej mechaniky a kozmológie. V roku 1921 mu bola udeľená Nobelova cena za fyziku, za vysvetlenie fotoelektrického javu.

16. 3. 1789 - narodil sa **Georg Simon Ohm**, nemecký fyzik, známy objavom zákona, ktorý ukazuje závislosť prúdu od napätia. Ohm skúmal aj fyzikálnu podstatu sluchu.

18. 3. 1858 - narodil sa **Rudolf Diesel**, nemecký vynálezca a inžinier.

Na návšteve v sídle Európskeho parlamentu v Bruseli. Viac sa o exkurzii študentov FEŠRR dočítate na 3. strane.

Foto: MARTIN KARAŠ

Aj stravou proti osteoporóze

V nitrianskom Agroinštitúte sa 12. februára uskutočnil 26. Zoborský deň a 7. západoslovenský deň o osteoporóze 2009. Podujatia zorganizovala Katedra výživy ľudí FAPZ v spolupráci so Špecializovanou nemocnicou sv. Svorada Zobor, n.o., Slovenskou pneumologickou a fteologickou spoločnosťou SLS, Spoločnosťou pre osteoporózu a metabolické ochorenia spoločnosti SLS, Slovenskou úniou proti osteoporóze (SÚPO) a Regionálnou komorou sestier a pôrodných asistentiek v Nitre.

Podujatie sa konalo v rámci Dekády kostí a kĺbov, vyhlásenej na roky 2000-2010. Bolo zamerané na prevenciu a liečbu osteoporózy, hypertenzie, arytmie a aterosklerozy, kardiovaskulárnych a pľúcnych chorôb. Prednáškové bloky o výžive boli orientované na spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku, na ich význam v prevencii kardiovaskulárnych a iných civilizačných chorôb, na vápnik a jeho benefity i kontroverzie v liečbe osteoporózy, na stravovacie zvyklosti, transizoméry masných kyselín ako rizikové faktory kardiovaskulárnych chorôb, na nutričnú podporu prevencie a terapie chronických ochorení.

Okrem toho sa hovorilo o chorobách pľúc (vrátane pľúcnej hypertenzie) a srdca vo vyššom veku, ako aj o stanovení rizika zlomeniny pri osteoporóze.

Tichá, ale zákerná

Na konferencii sa zúčastnilo viacero významných domácich, ale i zahraničných odborníkov, najmä z Českej republiky. Zaujímavé prednášky si prišli vypočuť študenti odboru výživa ľudí z našej univerzity, ako aj študenti stredných škôl. MUDr. Karol Bitter, CSc., zo Špecializovanej nemocnice sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra, predseda SÚPO, zdôraznil, že osteoporóza je podceňovaným ochorením. Výsledky multicentrickej štúdie prezentovanej na kongrese Medzinárodnej spoločnosti pre osteoporózu (IOF) poukázali na nízku úroveň vedomostí o chorobe v celosvetovom meradle. Nízky stupeň uvedomenia si rizika ochorenia a jeho následkov u žien bol vo Francúzsku na úrovni 48 percent, v Nemecku 23 a v Anglicku iba 8 percent. MUDr. Bitter poukázal na to, že treba znížiť počet zlomenín včasnou prevenciou a liečbou. Nie vždy je kostná denzita určujúcim faktorom pre osobné riziko zlomeniny. Pri jeho predpovedi treba zvážiť rizikové faktory pre vznik primárnej a sekundárnej osteoporózy, ale aj hodnoty kostnej denzity a ďalšie novozískané parametre, ktorých význam sa ďalej skúma. MUDr. Peter Chlebo, PhD., z Katedry výživy ľudí doplnil, že prevalencia osteoporózy neustále stúpa a v ekonomicky rozvinutých krajinách sa jej výskyt udáva okolo 7 až 10 percent, avšak aj tieto údaje môžu byť nepresné, práve pre tichý priebeh ochorenia. Osteoporóza je nazývaná aj „ti-

chým zlodejom“ alebo tiež „tichou epidémiou“, pretože veľmi často prebieha dlhodobo bez príznakov a prejaví sa až náhlým vznikom komplikácií a fraktúr. Pomaly a ne nápadne sa stáva veľkým problémom, a to nielen zdravotníckym, ale i ekonomickým. Veď náklady na jej liečbu, ale hlavne na liečbu zlomenín, neustále stúpajú. Priame ročné náklady sa v USA pohybujú okolo 17 miliárd dolárov a v Európe je to asi 13 miliárd eur, pričom do uvedenej sumy nie sú zarátané náklady vyplývajúce zo straty produktivity.

Mlieko naše každodenné?

Doc. MUDr. Eva Dudriková, PhD., z UVL v Košiciach zhrnula význam mlieka a mliečnych výrobkov v prevencii civilizačných chorôb a na prevenciu kardiovaskulárnych chorôb vo vzťahu k mlieku sa zamerala doc. MUDr. Igo Kajaba, CSc., zo Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave. MUDr. Pavel Dlouhý, PhD., z Ústavu výživy Lekárskej fakulty UK v Prahe osobitne uviedol ako rizikový faktor kardiovaskulárnych chorôb transizoméry masných kyselín vo výžive. Zvýšenie energetického príjmu z trans masných kyselín o 2 percentá je spojené so zvýšením výskytu týchto chorôb o 23 až 25 percent, preto sa odporúča obmedziť ich obsah v strave. RNDr. Petr Šíma, CSc., z Mikrobiologického ústavu AV Českej republiky zdôraznil význam nutričnej podpory v prevencii a v terapii chronických chorôb.

Ing. Zuzana Nouzovská, generálna sekretárka Slovenského mliekarenského zväzu, predstavila propagačný a informačný program Objav mlieko na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov na Slovensku. Jeho cieľom je otvoriť komunikáciu so spotrebiteľskou verejnosťou, pretože extrémne nízkou spotrebou mlieka a mliečnych výrobkov sa Slovensko zaraďuje na posledné priečky v Európe, aj vo svete. Kým v roku 1989 každý Slováč priemerne skonzumoval 253 kg mlieka a mliečnych výrobkov, v roku 2007 to bolo už len 155 kg. Cieľovými skupinami programu sú dospelí, s dôrazom na ženy, ktoré väčšinou nakupujú a rozhodujú o stravovacích návykoch rodiny, okrem toho mládež a deti (viac na www.objavmlieko.sk a v časopise Objav mlieko).

Ing. KATARÍNA FATRCOVÁ-ŠRAMKOVÁ, PhD., Katedra výživy ľudí, podpredsedníčka SÚPO

V SKRATKE

Knižnica v nových priestoroch

Od februára t.r. poskytuje Slovenská poľnohospodárska knižnica SPU výpožičné služby v zrekonštruovaných priestoroch na 1. poschodí budovy na Štúrovej ulici. Zmeny, ktoré nový systém služieb prináša, súvisia najmä s lepšou dostupnosťou častí fondu a výpožičkami dokumentov. Zamestnanci knižnice radi poskytnú svojim čitateľom relevantné informácie a zároveň ich prosia o pochopenie a trpezlivosť. Prevádzková doba zostáva nezmenená, v pondelok až štvrtok od 8.30 do 18.00 h, v piatok od 8.30 do 17.00 h. Slávnostné otvorenie nových priestorov sa uskutoční 24. marca 2009.

-r-

Prezident na fóre mladých

V Divadle Andreja Bagara sa 24. februára uskutočnilo stretnutie prezidenta SR Ivana Gašparoviča so študentmi oboch nitrianskych univerzít. Spolu s predstaviteľmi mesta sa na ňom zúčastnil aj rektor SPU prof. Mikuláš Látečka a rektor UKF prof. Libor Vozár.

Témy diskusie prezidenta SR so študentmi súviseli so školstvom, sociálnymi problémami mladých ľudí a dopadom hospodárskej krízy na spoločnosť. Na margo potreby kvalitného vysokoškolského vzdelania prezident zdôraznil, že sa veľa o ňom hovorí, avšak viac ako slová potrebujeme konkrétne, systematické, tvorivé a progresívne skutky. „Zatiaľ musíme sebakriticky priznať, že to, čo tu máme, je – vzhľadom k potrebám – strnulé a nemoderné. Naše vysoké školy nedisponujú vedeckovýskumnou základňou, aká sa dnes od nich očakáva, ba žiada. Obsah vysokoškolského vzdelávania je nevyhnutné modelovať tak, aby korešpondoval so súčasnými svetovými trendmi. Čím skôr pochopíme, že budúcnosť vysokého školstva je v jeho úzkom prepojení s praktickým životom, tým skôr sa dostavia očakávané výsledky,“ konštatoval I. Gašparovič.

Po skončení diskusie si prezident prezrel sprievod veselých masiek na Svätoplukovom námestí, ktorý bol súčasťou programu nitrianskych fašiangov.

-rch-

O vinohradníctve, víne i vinohradníkoch

Na Záhori, v Skalici, sa 25. a 26. februára pod záštitou Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Slovenskej technickej univerzity v Bratislave uskutočnil 2. ročník Fóra Viti – Vini-culture Slovakia 2009.

V úvode podujatia, konaného v priestoroch jednej z najstarších a najkrajších oboch univerzít. Následne primátor Skalice Stanislav Chovan predstavil podiel mesta na rozvoji vinohradníctva a vinárstva a s krátkou exkurziou do histórie vinohradníctva a vinárstva v regióne vystúpila Viera Drahošová, riaditeľka Záhorského múzea v Skalici.

V odbornej časti fóra informovala Jaroslava Pátková, riaditeľka Zväzu výrobcov hrozna a vína o návrhu zákona o vinohradníctve a vinárstve a novinkách pre prax vinohradníkov. Názory zástupcov z praxe prezentoval Vladimír Mrva z Vín Mrva & Stanko a Josef Abrle z firmy Pollau v Českej republike, ktorá sa zaoberá výrobou biovína. Celé podujatie bolo pretkané prezentáciami odborníkov z SPU. Popri odbornej a vedeckej problematike boli prezentované aj špeciality Záhoria.

-rch-

Prednáškové turné firmy Alltech

strana 2

ALLTECH Company
Lectures Tour

page 2

FAO proti hladu

strana 3

FAO Against Hungry

page 3

Valentínska kvapka krvi

Valentine's Drop of Blood

strana 3

page 3

ČÍTALI SME

Proti šíreniu BSE

Od roku 2001 platí v Európskej únii zákaz kŕmiť prežuvavce krmivami obsahujúcimi bielkoviny živočíšneho pôvodu, aby sa zamedzilo šíreniu choroby šialených kráv (BSE). Nemecko je však vo svojej legislatíve ešte prísnejšie. V krajine platí zákaz skrmovania tukov z tkanív teplokrvných zvierat a rýb hospodárskym zvieratám, ktoré sú určené na produkciu potravín. Dôvodom tohto opatrenia sú výsledky štúdií, ktoré poukazujú na to, že na vzniku BSE sa môžu podieľať aj tuky živočíšneho pôvodu. Pri jatočných technikách, ktoré sa v súčasnosti

používajú, nie je možné získavať tuky bez podielu nervového tkaniva. Práve tieto tkanivá môžu za určitých okolností obsahovať infekčné príony, ktoré nemožno zachytiť ani prostredníctvom rýchlych testov na BSE. Zhodli sa na tom odborníci z nemeckých výskumných ústavov zameraných na veterinárstvo a hodnotenie rizík. Dospeli ku konsenzu, že prítomnosť infekčného materiálu v tukoch z tkanív prežuvavcov nemožno vylúčiť. Žeby parafráza biblického „nebudeš variť kozla v mlieku jeho matky“?

Forschungsreport 2/2008

Ovocinársky seminár Papradno 2009

V atraktívnom horskom prostredí Javorníkov sa 3. až 5. februára konal druhý ovocinársky seminár Papradno 2009. Organizáciu si medzi sebou rozdelila firma Kohaplant Levice, ktorej majiteľom je náš absolvent Ing. Marián Komžík, časopis Sady a vinice a ako garant aj Katedra ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva FZKI, menovite jej zamestnanci, Ing. Ján Mezey a doc. Oleg Paulen.

Na podujatí sa zúčastnilo vyše 100 registrovaných ovocinárov a okolo 15 prednášajúcich z piatich štátov. Seminár začal večerným neformálnym a veľmi pútavým prednesom dr. Pultara o jeho ceste do Amazónie. Ráno čakal na účastníkov blok prednášok. Doc. Krška zo ZF Lednice na Morave hovoril o vhodnosti vybraných podpníkov broskyň do intenzívnych výsadiieb a Ing. Cvopa sa venoval komplexnej technológii ochrany jadierovín. Zaujímavé bolo aj vystúpenie Ing. Urbanoviča z ISATu Nitra o možnosti vedenia elektronickej dokumentácie v súlade s požiadavkami IPM, GlobalGap a GAP. Ing. Mezey sa zamerával na problematiku chorôb a fyziologických poškodení v procese zberu a skladovania jabĺk a hrušiek a Ing. Mezeyová referovala o výsledkoch výskumu vplyvu klimatickej zmeny na počet generácií obalovača jablčného.

Ilustračná snímka: VR

Po obedňajšej prestávke nasledovala prednáška dr. Ertla z Bio-Ferm Tulln o možnosti riešenia spalých jadierovín. O možnostiach energetického zhodnocovania bioodpadu zo sádov a viníc prednášal Ing. Križan z STU v Bratislave. Nasledoval Ing. Turlík z odbytového združenia Bonum, ktorý hovoril o možnostiach realizácie ovocia prostredníctvom odbytových združení. Na záver prvého dňa vystúpil dr. Pultar z Bioly Chelčice s prednáškou o škodlivosti a celkovom význame mŕv v ovocinárstve.

Po večeri nasledovala degustácia

bezmála päťdesiatich vzoriek tichého bieleho, ružového a červeného vína, ktorú viedol popredný degustátor a porotca Tibor Vittek. Paralelne prebiehala aj degustácia domácich destilátov pod vedením Ing. Ríhu z podniku Ovosad Myjava.

Druhý deň seminára sa na rad dostal príspevok Ing. Ondráška zo ZF Lednice o vhodnosti vybraných odrôd broskyň a nektarínok do veľkovýsadiieb. Dr. Deckers z Inštitútu Gorsem v Belgicku hovoril o skúsenosti so spálou ružokvetých v Belgicku. Doc. Kalášek z Elstar International Brno pokračoval problematikou využitia podporovaných prípravkov proti chorobám a škodcom. Ing. Iro z podniku Danubius Fruct Dunajská Lužná predniesol hodnotnú prednášku o výžive a hnojení ovocných sádov. Záver seminára mal patriť prof. Hrotkovi a dr. Magyarovi z Korvínovej univerzity v Budapešti, ktorí však kvôli chorobe museli svoju účasť odriecť. Prednášky oboch odborníkov o intenzívnom pestovaní čerešní, resp. slivkovín si účastníci vypočuli v pohotovom a vtipnom preklade Ing. Mezeya, ktorý ich obdržal tesne pred vystúpením.

Organizátori ovocinárskeho seminára v Papradne zaznamenali veľmi pozitívne ohlasy od účastníkov, ktorí odchádzali so slovami, že sa na budúci rok v hoteli Podjavorník určite opäť stretnú. Ak aj vás niektoré z tém osobitne zaujali, obráťte sa na Ing. Jána Mezeya (jan.mezey@uniag.sk), ktorý vám materiály zo seminára ochotne poskytne.

-nuno-

Potraviny pre budúcnosť: bezpečné a zdravé

V Tech Gate vo Viedni sa 26. januára konala záverečná konferencia projektu 6. rámcového programu Future Food - Healthy and Safe Food for the Future, ktorý riešili odborníci z Bulharska, Chorvátska, Česka, Maďarska, Rumunska a zo Slovenska. Odzneli na nej zaujímavé podnety a návrhy, ktoré ukazovali smer vývoja potravinárstva do roku 2020.

Zmeny v demografickej štruktúre obyvateľstva, starnutie populácie, budú mať za následok vyšší dopyt po čerstvých kvalitných potravinách. Zmenšovanie rodín, viac ľudí žijúcich samostatne prinesie vyšší dopyt po polotovaroch či menšom balení. Zvýšená imigrácia zas iné preferencie spotrebiteľov. Očakáva sa rast životnej úrovne obyvateľstva, preto sa zvýši rast dopytu po funkčných a zdravých prospešných potravinách. Predpokladá sa aj vyrovnávanie mzdovej úrovne v jednotlivých krajinách. Prevrat v doterajšom fungovaní potravinárskeho priemyslu spôsobia informačné a komunikačné technológie (IKT), napr. on-line nakupovanie, napríklad tomu budú veľké obchodné reťazce rovnako dôležité, napríklad pre zavádzanie štandardov kvality.

Podľa odborníkov sa zvýši dôležitosť ochrany životného prostredia a do predpieda sa dostane ekologické hospodárenie. Ruka v ruku s tým vzrastie aj informovanosť a záujem spotrebiteľov o túto otázku. Pri všetkých technológiách súvisiacich s potravinárstvom sa očakáva pozitívny vplyv na kvalitu potravín, rast zamestnanosti a HDP. Pri niektorých biotechnológiách sa predpokladá slabý negatívny vplyv na biologické riziká bezpečnosti potravín.

V rámci projektu boli vybraté štyri kľúčové technológie budúceho rozvoja pre všetky krajiny. Jednou z nich je technológia merania, t.j. nových nedeštruktívnych metód a systémov kontroly potravín na páse, integrovaných sietí senzorov v podnikoch na hodnotenie kvality a bezpečnosti potravín a zaznamená-

vanie ich zmien počas výroby. Ďalej je to technológia balenia s tzv. technológiou aktívneho obalu, schopného meniť priepustnosť alebo koncentráciu nestálych zložiek a plynov v ňom počas skladovania potraviny, alebo schopného pridať cez obalový materiál malé množstvo mikrobiálnych, antioxidantných či iných prísad vylepšujúcich kvalitu potraviny. Nové systémy balenia by mali umožňovať naplno využiť výhody nových technológií balenia a lepších baliacich materiálov využívaných v modernej výrobe potravín. Nemenej zaujímavá je oblasť využívania nanotechnológií, nano- a mikrosenzorov na detekciu toxínov, patogénov, pesticídov, kontaminantov a antibiotických reziduí v potravinách v priebehu ich výrobného cyklu a skladovania na pultoch. Tieto technológie by sa mali rozšíriť až okolo roku 2020. Na IKT budú zavedené čoskoro vo veľkom rozsahu: mikrosenzory, mikročipy, databanky a zariadenia, ktoré pripoja mobilné telefóny spotrebiteľov na databázu informácií o potravině či plne automatizované výrobné linky s autodiagnostickým systémom kontroly všetkých prístrojov. V oblasti biotechnológií bude treba jasne odlíšiť využívané a vyvíjané biotechnológie a geneticky modifikované organizmy. Vzrastie aj záujem o biotechnológie na kontrolu fermentácie a enzymatických procesov.

To je len niekoľko najzaujímavejších postrehov a námetov na riešenie aj v našich podmienkach. Takže, máme sa na čo tešiť!

Doc. Ing. JOZEF GOLIAN, Dr., Katedra hygieny a bezpečnosti potravín FBP

Podpora vzdelávania je jedným z pilierov úspechu

Medzinárodná firma Alltech sa zaoberá výrobou prípravkov zefektívňujúcich využitie základných krmív pre všetky druhy hospodárskych zvierat. Nevenuje sa však iba komerčnej činnosti, ale angažuje sa aj pri organizovaní svetových akcií a podporuje vzdelávanie mladých kádrov v USA a v Európe.

Podporujú doktorandov

V spolupráci s kanceláriou zahraničných vzťahov SPU usporiadala firma Alltech minulý semester stretnutie na pôde našej univerzity. Ing. Peter Chudej, reprezentant firmy, prezentoval na ňom študentom FAPZ a FBP možnosti získania štipendií. „Pozitívne hodnotím ústretové stanovisko firmy k potrebám vzdelávania perspektívnych mladých ľudí v Európe,“ uviedla prof. Magdaléna Lacko-Bartošová, prorrektorka pre zahraničné vzťahy. Zároveň informovala, že v uplynulých dňoch firma vypísala súťaž pod názvom Cena mladého vedca - Alltech 2009 pre študentov inžinierskeho a doktorandského štúdia, do ktorej mali možnosť zapojiť sa aj uchádzači z našej univerzity. Autorov najlepších vedeckých prác čaká finančná odmena a účasť na medzinárodnom sympóziu v Kentucky, USA, v máji 2009.

„Stavíme na šiestich pilieroch – základné z nich sú investície do vzdelania a inovácií. Do štúdia pre jedného doktoranda investujeme okolo 40-tisíc dolárov. Ukázalo sa, že to nie je veľa. Celoživotný prínos z mladých vedeckých pracovníkov mnohokrát prevyšuje vklady vložené do nich,“ hovorí prezident firmy Dr. T. Pearse Lyons. Alltech ďalej stavia na vytvorení krízového manažmentu, využívaní nových technológií, získavaní ľudí, ich zainteresovaní, aby pracovali v tímoch a vytvorení podmienok pre ich aktívny oddych.

Na báze selénu

Alltech sa snaží vyvinúť nové pracovné postupy a prípravky pre stimuláciu rastu, bez negatívnych dopadov na kvalitu finálneho produktu. Tie nahrádzajú kŕmne antibiotiká a hormonálne prípravky, ktoré sú v Európe zakázané. „S spolupráci s firmou sme už trikrát zorganizovali medzinárodnú hydinársku konferenciu a naši poľnohospodári majú bohaté skúsenosti s ich výrobkami. Zo širokého spektra prípravkov je určite pozoruhodný Sel-plex®, v ktorom je selén prítomný v organickej forme, produkovanej kvasinkami,“ hovorí doc. Ján Weis z Katedry hydinárstva a malých hospodárskych zvierat. „Základná funkcia selénu v živom organizme, spolu s vitamínom E, spočíva v ochrane buniek pred pôsobením voľných kyslíkových radikálov. Tento stopový prvok významne vplyva na imunitu, plodnosť a životaschopnosť mláďat. Ovplyvňuje embryonálny vývoj, rast svaloviny, kvalitu mäsa, produkciu mlieka a zdravotný stav mliečnej žľazy. Výskumy firmy potvrdili, že 100 %-ný prísun vitamínu E, ktorý je finančne náročný, môžeme nahradiť 20 %-nou dávkou Sel-plex®u,“ vysvetľuje doc. Weis. Oceňuje, že prípravok je povolený aj pre používanie v ekologickom hospodárení a je k dispozícii aj ako potravinový doplnok pre ľudskú výživu. Podotýka, že napriek tomu, že pre niektorých chovateľov sú prípravky firmy Alltech možno cenovo menej atraktívne, výsledné efekty sú také, že aj zvýšené náklady na ich využitie sa chovateľom vráti.

Slovensko zaostáva v riešení problematiky o inváznych druhoch

V poradí už 6. vedecká konferencia o inváziách a inváznych organizmoch na Slovensku sa uskutočnila koncom novembra 2008 v SAV v Nitre. Cieľom bolo prezentovať pokrok v inváznej biológii a ekológii i súčasný stav poznania biotických invázií a inváznych organizmov na Slovensku, resp. v stredoeurópskom priestore.

Hlavným organizátorom bol Slovenský národný komitét SCOPE (Vedecký výbor pre problémy životného prostredia), Slovenská ekologická spoločnosť pri SAV (SEKOS) a SPU v Nitre. Podujatie organizačne zabezpečila Katedra ekológie FEŠRR SPU, pod odborným vedením autora tohto článku. Konferencia sa konala pri príležitosti 50. výročia založenia novej vednej disciplíny invázna ekológia a nadviazala na predchádzajúce, v snahe hľadať odpovede na všetky otázky, ktoré boli formulované v Európskej stratégii pre invázne nepôvodné druhy (EIAS) vrátane manažmentu inváznych druhov na regionálnej a lokálnej úrovni, možnosti jej implementácie v podmienkach Slovenska, v jednotlivých rezortoch, najmä životného prostredia a pôdohospodárstva, v nadväznosti na zákon NR SR o ochrane prírody a krajiny. Organizácia ochrany rastlín Európy a mediteránnych oblastí (EEPO) vytvorila panel pre invázne druhy a vypracovala zoznam 44 druhov.

Na podujatí sa zúčastnili odborníci z vysokých škôl a vedeckých inštitúcií, ale aj štátnej ochrany prírody, zo Slovenska a Českej republiky, inšpektorát odborov in-

špekcie ochrany prírody a krajiny z Košíc, Banskej Bystrice, Žiliny a Bratislavy, ktorí sledujú dodržiavanie nariadení na zabránenie šírenia inváznych druhov a povinnosti vlastníkov likvidovať invázne druhy na svojich pozemkoch. Referovali aj mladí vedeckí pracovníci, doktorandi a študenti SPU v Nitre, osobitne študijného programu environmentálne manažérstvo, ktorí absolvujú predmety manažment inváznych druhov rastlín, environmentálna ekológia a biosociológia. Úvodné prednášky boli zamerané na prínos doterajších konferencií pre danú vednú oblasť, na pokrok vo výskume invázií a inváznych organizmov. V sekciách sa diskutovalo o inváziách na regionálnej a lokálnej úrovni, ich monitorovaní pozdĺž vodných tokov, inváznom potenciáli zavlečených druhov, najmä drevín a ich škodcov, o inváznom správaní sa druhov vo viacerých regiónoch Slovenska (vrátane národných parkov) atď. Záver podujatia bol venovaný manažmentu inváznych organizmov, prístupu EÚ k riešeniu problému, Národnej stratégii pre invázne druhy a Akčnému plánu pre invázne druhy. So zástupcami rezortu životného prostredia sa diskutovalo o potrebe koope-

Zneškodňujú mykotoxíny

V súčasnom období vývoja globálneho obchodu s kŕmnmým obilím sa zvyšuje pravdepodobnosť výskytu mykotoxínov v zmesiach obilnín, v kombináciách netypických pre daný región. Firma Alltech vyvinula účinnú látku, zneškodňujúcu mykotoxíny v krmivách. „Viac ako 25 % celkovej produkcie krmív vo svete je kontaminovaných týmito „jedmi“, ktoré sú už v malom množstve toxické pre zvieratá,“ hovorí Ing. Jozef Garlik z Katedry výživy zvierat, kde sa tiež zaoberajú problematikou mykotoxínov. „Kde sa nachádzajú plesne a mikroskopické huby, tam sú prítomné aj mykotoxíny. Tých je doteraz známych viac ako 400. Mikroskopických húb, produkujúcich mykotoxíny, je známych asi 350 druhov. Nezničí ich ani vysoká teplota, vydrží až do 180 °C,“ informuje odborník. Katedra disponuje prístrojom, ktorý umožňuje zisťovať prítomnosť mykotoxínov v konzervovaných krmivách a v iných produktoch.

Mikročipové štúdie

Keďže tradičné techniky pre hodnotenie stratégie výživy sú pomalé, nevyhnutné sú nástroje na presnejšie hodnotenie dopadu výživy na živočíšnu výrobu. Odborníci z Alltech-u pomocou techniky génových čipov analyzujú celkový stav organizmu po aplikácii prípravkov výrobných vo firme. „Čip, vložený do analyzátoru, je schopný vyhodnotiť 40-tisíc informácií v jednom pokuse. Získajú tak celkový pohľad na organizmus a majú oveľa nižšie vstupy, lebo na pokusy nepotrebnú veľké množstvo zvierat. Mikročipové štúdie hydiny napríklad potvrdili, že ovplyvnenie génov selénovou výživou vedie k zvýšeniu úžitkovosti, zlepši produkciu a ovplyvní kvalitu produktu,“ oceňuje využívanie modernej techniky firmou Alltech doc. Ján Weis.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

Znormalizujú sa ceny hnojív?

Slovenská poľnohospodárska univerzita v spolupráci s Duslom, a.s., Šaľa zorganizoval 19. februára v Agroinštitúte 29. seminár o racionálnom používaní priemyselných hnojív a pesticídov.

„Žijeme v ťažkej dobe a dopady svetovej finančnej hospodárskej krízy, nárast cien hnojív, sa nevyhli ani slovenským poľnohospodárom,“ povedal v úvode stretnutia Ing. Pavol Kerda, člen predstavenstva Dusla, a.s., Šaľa. K zdražovaniu cien hnojív musela spoločnosť pristúpiť z dôvodov rastu cien vstupných surovín a zemného plynu. Aj keď, ako zdôraznil, podnik sa svojou cenovou politikou snažil zmieriňovať rast cien hnojív. „Očakávame však, že postupne sa ceny dusíkatých a fosforečných hnojív znormalizujú,“ povedal. Podľa niektorých odborníkov je to reálne aj kvôli klesajúcemu dopytu po slovenských priemyselných hnojivách a nízkym nákupným cenám agrokomodít.

Prof. Ing. Otto Ložek, CSC., z Katedry agrochémie a výživy rastlín zdôraznil, že

pri súčasných cenách priemyselných hnojív sa každý hektár poľnohospodárskej pôdy ochudobňuje o NPK živiny vo finančnej hodnote okolo 135 eur. „Väčšina poľnohospodárskych podnikov sa dostala do situácie, keď nie je schopná nakúpiť vedecky zdôvodnené množstvo priemyselných hnojív a prípravkov na ochranu rastlín. Toto vedie k schodkovému hospodáreniu na úkor obsahu živín v pôde. Keď bude tento trend pokračovať aj naďalej, zákonite dôjde k zníženiu výkonnosti poľnohospodárskej výroby, a tým aj k celkovému zhoršeniu konkurencieschopnosti nášho poľnohospodárstva,“ upozornil prof. Ložek a podčiarkol, že používanie optimálneho množstva vhodného hnojiva je jeden zo základných intenzifikačných faktorov úspešného pestovania.

-rch-

V hlavnom meste Európskej únie

Hovorí sa, že je lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť. O pravdivosti tohto výroku sa presvedčili aj denní a externí študenti Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja, ktorí 9. – 11. februára tohto roku navštívili v rámci odbornej exkurzie inštitúcie Európskej únie v Bruseli. A môžem potvrdiť, že to bola veľmi užitočná a poučná cesta.

U šarmantného pána velyslanca
Program zájazdu bol od samého začiatku nabitý. Hneď po príchode do Bruselu (a krátkych hygienických úpravách) zamierila naša skupina do sídla Stáleho zastúpenia Slovenskej republiky pri EÚ, kde nás prijal mimoriadny a splnomocnený velyslanec Maroš Ševčovič. Priblížil nám činnosť a organizačnú schému úradu, hovoril o rozhodovacích mechanizmoch, ako aj o komunikácii medzi SR a európskymi inštitúciami. Potom začala diskusia s našimi študentmi. Otázok bolo neúrekom, dokonca tolko, že pre krátkosť času sa na všetky ani nedostalo. Pri odpovediach však bolo veľmi cítiť, že pán velyslanec je diplomat a každé vyslovené slovo si veľmi dobre premyslel. Dozvedeli sme sa od neho aj rôzne zaujímavosti, ako napríklad, že v Bruseli žije okolo 60-tisíc ľudí s diplomatickými pasmi, že EÚ sa riadi zhruba 100-tisíc stranami právneho textu a pod. Po skončení tejto príjemnej návštevy boli takmer všetci nadšení z diplomatického prístupu a niektoré dievčatá dokonca aj zo šarmu a výzoru nášho pána velyslanca.

Konečne jednotné kreditné systémy?

Naše ďalšie kroky smerovali do centrály Európskej komisie (EK), kde bolo naplánované stretnutie so slovenským eurokomisárom Jánom Figelom. Keďže sa z dôvodu pracovných povinností ospravedlil, prijal nás jeho asistent, Marián Šuplata (mimo chodcom absolvent Fakulty ekonomiky a manažmentu SPU). Podal nám všeobecnú informáciu o EK, spomenul, že práve v centrále sídli všetkých dvadsaťdesťdesem eurokomisárov so svojimi kabinetmi a priblížil nám tiež možnosti stážovania v EK. Ide o jeden z najpríťažlivejších stážových programov, o ktorý sa môžu uchádzať najmä študenti z členských krajín EÚ. (Bližšie informácie môžete získať u prodektanky FEŠRR pre vzdelávanie, Ing. Jany Jarábekovej, PhD.) Pri tejto téme vyzdvihol M. Šuplata našu univerzitu, ktorá je z hľadiska výmenných študijných programov najaktívnejšia na Slovensku. Dozvedeli sme sa tiež, že eurokomisár J. Figel rieši, okrem iného, problém nejednotnosti kreditných systémov v jednotlivých členských krajinách EÚ, čo následne spôsobuje problémy najmä študentom zapájajúcim sa do výmenných študijných programov. Podľa návrhu J. Figela by sa tento systém mal konečne zjednotiť.

V sídle Európskeho parlamentu

Na druhý deň bol program našej sku-

piny ešte hustejší. Hneď ráno sme navštívili Európsky parlament (EP), kde nás prijal europoslanec Peter Baco. Škoda, že jeho prednáška sklzála do vlastnej prezentácie. Ešteže nám predtým premietli film o Európskom parlamente, jeho orgánoch, jednotlivých frakciách a podobne. Po prehliadke budovy EP a najmä zasadacej sály, kde sa konajú schôdze parlamentu, nasledovala návšteva Európskej

Vlajkosláva a časť našej skupiny pred budovou Európskej komisie.

Foto: archív autora

komisie. Tu čakali na našich študentov prednášky, zamerané na štrukturálne fondy na Slovensku a činnosť Európskej komisie. Prednášky o to zaujímavejšie, že ich viedli pracovníci EK, ktorí priamo vytvárajú pravidlá pre čerpanie fondov na úrovni únie. S ďalšou prednáškou, tentoraz v anglickom jazyku, orientovanou na Spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP) EÚ, vystúpil zástupca direktoriátu pre poľnohospodársku politiku, pán McClintock z Veľkej Británie. Hovoril o dôvodoch vzniku SPP EÚ a jej súčasných úlohách, cieľoch a zámeroch. Rozbehla sa aj zaujímavá diskusia, keďže práve táto politika akoby zvyšňovala väčšie štáty únie oproti menším.

Čo s voľným časom?

Ten si mohol každý zadeliť podľa vlastnej chuti. A tak jedni zháňali čosi zaujímavé v obchodíčkoch, ktoré boli v kaž-

dej úzkej uličke, iní zase obdivovali krásnu architektúru a historické pamiatky, ďalší ochutnávali špeciality belgickej kuchyne. Mimochodom, pre Slováka dosť drahej, veď špagety v reštaurácii za 15 eur, deci bieleho vína za 5 eur či kvalitné belgické čokolády za 3, 4 a 5 eur, boli dobrou masážou pre naše peňaženky. Ako sa však hovorí: „V Bruseli nie sme každý deň...“

Manneken Pis a Entropa naživo

Zaujímavé bolo pozrieť si naživo lami-nátovú skulptúru s názvom Entropa, ktorou Česká republika, ako predsedajúca krajina únie, vyzdobila sídlo Rady EÚ. Dielo váži osem ton a naša skupina si ho prezerala dosť dlho... Odfotografovali sme sa pri budovách Európskeho parlamentu či Európskej komisie, pri sídle Belgického parlamentu, v parku Cinquantenaire, pri pamätníku bojujúcich za samostatnosť, alebo pri soške cikajúceho chlapčeka, Manneken Pis. Historické centrum Bruselu bolo nádherné a v noci, vysvietené, ešte krajšie. Interessantné bolo aj množstvo cyklistov, verejné parkoviská pre bicykle, či dokonca stojany s verejnými bicyklami, ktoré si mohol každý požičať. Rôzne národnosti, kultúra či farba pleti tu nikomu neprekážali a bolo zaujímavé pozorovať, koľkými jazykmi sa človek v hlavnom meste Európskej únie mohol dohovoriť. Žiaľ, ani to nedokázalo potlačiť môj pocit, že globalizácia nás okráda o kultúrne bohatstvo a zmazáva odlišnosti medzi jednotlivými národmi, kvôli ktorým sa ešte oplatí spoznávať nové krajiny a nové miesta na svete.

V Bruggách...

Posledný deň pobytu v Belgicku sa naša skupina presunula do ďalšieho belgického mesta. Bruggy, mestečko veľmi pokojné, krásne, s históriou siahajúcou ďaleko do minulosti. Nenájdete tu takmer nijaké moderné budovy, prevažuje stredoveká architektúra, gotické stavby, kamenné chodníky a najmä poriadok a harmónia. Pred dlhou a ťažkou cestou domov to bolo ako balzam na dušu...

Podakovanie

Po náročných, no krásnych troch dňoch, strávených v Belgicku, sme nasadli do autobusu, kde sa človek cítil skoro ako na Slovensku. Zásoby domácich jedál, syrov, koláčikov, niečo na zapitie a hlavne ľudové piesne a harmonika spriemňovali našu cestu naprieč Belgickom, Luxemburskom, Nemeckom a Rakúskom.

Ďakujeme Katedre regionálneho rozvoja a našej fakulte, že nám umožnila túto poučnú a zároveň pohodovú exkurziu. Naša vďaka však patrí najmä vedúcej zájazdu, docentke Anne Belajovej.

MARTIN KARAS, 5. FEŠRR

Pracovníci Národnej transfúzne služby v Nitre boli s počtom dobrovoľných darcov krvi spokojní. Na odbere sa každoročne zúčastňuje okolo 80 študentov.

Foto: R. CHOSRAVIOVÁ

VALENTÍNSKA KVAPKA KRVI

Človek človeku človekom

Otázka kladného vzťahu ľudí a výchova k vzájomnej úcte mi vždy príde na um, keď sa objaví plagát študentskej organizácie Červeného kríža o organizovaní hromadného odberu krvi. Tak to bolo na jeseň minulého roku, aj v uplynulých dňoch.

Pred niekoľkými rokmi sa mi podarilo vziať so sebou na odber takmer celú študijnú skupinu. Mal som z toho veľmi príjemný pocit, ale takýto dojem pretrvával aj u študentov – darcov. Znova som sa ubezpečil, že nemáme zlých študentov, len strácame s nimi kontakt. Mali by sme viac spolupracovať, diskutovať, sem-tam im odovzdať svoje skúsenosti a rady. Nestávať sa do pozície nadradených, ale partnerov, na prednáškach, cvičeniach, pri akýchkoľvek stretnutiach.

Na jednom z februárových cvičení som

len tak nadhodil problém odberu krvi a bol som veľmi milo prekvapený, koľkých to oslovilo. Veľmi som sa potešil, pretože medzi stovkou darcov som videl aj tváre svojich študentov, prvoradcov. Takýto počín vedie k pestovaniu vzájomnej úcty a ochoty pomôcť jeden druhému. Študenti si uvedomia, že dávajú druhým to najcennejšie, čo sa len dá a vytvára sa u nich pocit hrdosť a zodpovednosti.

Preto chcem využiť aj tieto riadky v našich novinách na vyslovenie úprimného podakovania tým študentom, ktorí každoročne organizujú odber krvi. Ďakujem však aj tým, ktorí prišli na odber po prvýkrát, lebo svojím činom položili základ vzájomnej úcty a povinnosti pomáhať jeden druhému.

Doc. Ing. JÁN FRANČÁK, CSC.

NA PRESSTÁVKU...

KNIHA MÔJHO ŽIVOTA

Ing. Marianna Schwarzová z Katedry výživy ľudí:

- Vášeň pre knihy ma zasiahla akosi prirodzene, doma sme mali solídnu knižnicu a vždy bolo z čoho vyberať. Literatúra sa mi spočiatku spájala so zvukom, lebo ako dieťa som milovala u babky počúvať rozprávky z gramofónových platní. Drží ma to dodnes, keď so synom počúvame rozprávky z CD...

Mojou najmilšou knihou z detstva je Anna zo Zeleného domu od Lucy Maud Montgomeryovej. Fascinovalo ma, ako autorka dokázala aj v negatívnych postavách nájsť niečo milé, občas komické. Stále mám rada aj romány Jane Austenovej, z gymnaziálnych čias zase dielo od E. M. Remarque Traja kamaráti či od Mika Waltariho Egyptan Sinuhe. V období, keď som bola nútená stráviť nejaký čas v nemocnici, som si prečítala Alchy-

mistu od Paola Coelho. Mužom s dobrodružnou dušou by som odporúčala Katedrálu mŕie od Falconesa Ildefonsa, príbeh muža, ktorého život začína zdánlivo beznádejne, ale napokon prežije krásny život plný zvratov. Nemôžem zabudnúť ani na Rozprávky uja Klobásu Júliusa Satinského, ktoré s veľkým úspechom čítame každý večer so synom. A napokon knihu od Daniely Dvořákovkej Rytier a jeho pán, dôkaz, že aj o histórii sa dá písať pútavo. Vo svojej profesii som nútená čítať aj odbornú literatúru, ktorá vo väčšej miere patrí do kategórie požuť a tráviť, ale ak je napísaná zaujímavou, čítam ju s pôžitkom. To, aký som čitateľ, najviac vystihuje konštatovanie Francisa Bacona „sú knihy, ktoré stačí iba ochutnať, iné treba zhltnúť, a napokon sú také, ktoré je nevyhnutné požuť a pomaly tráviť“.

FAO proti hladu

V rámci Programu celoživotného vzdelávania LLP – Podprogram Leonardo da Vinci, som sa od 2. do 8. februára zúčastnila na mobilnom projekte SK/08/LDV/PRO/01-83230177 Manažment znalostí a európsky podnik v agropotravinárskom sektore v Regionálnej kancelárii FAO pre Európu a strednú Áziu v Budapešti.

Organizácia spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), ktorej poslaním je „pomáhať budovať svet bez hladu“ zastáva záujmy ľudí z rozvinutých a rozvojových krajín sveta. Je zdrojom znalostí, vedomostí a informácií, ktoré najmä začiatkom 21. storočia pomáhajú rozvojovým a transformujúcim sa krajinám v budovaní a zdokonaľovaní primárnej poľnohospodárskej výroby, potravinárskeho priemyslu, s cieľom zabezpečiť potravinovú bezpečnosť pre všetkých ľudí sveta. Medzi jej najdôležitejšie aktivity patrí medzinárodný transfer a využívanie informácií pri analýzach poľnohospodárskych politík, ktoré vedú k tvorbe strategických zámerov v agropotravinárskom sektore v globálnom meradle. FAO organizuje stretnutia expertov na národných a medzinárodnej úrovni prostredníctvom seminárov, konferencií a workshopov, spolupracuje s podnikateľskými subjektmi v krajinách EÚ, v strednej a východnej Európe a v ostatnom svete, ako aj s univerzitami, výskumnými centrami a inštitúciami na príprave a implementácii rôznych národných a medzinárodných projektov. Jeho pozornosť sa zameriava na poskytovanie konzultácií aj v oblasti vzdelávania, tréningov, výskumu a technologického rozvoja, informačných technológií, ako aj tvorby sieť medzi národnými a medzinárodnými inštitúciami v kontexte ďalšieho vzdelávania a tréningovania manažérov rôznych národností, ktorí po-

tom svoje znalosti uplatňujú pri prenose do praxe v malých a stredných podnikoch a v medzinárodných spoločnostiach v takých špecifických sektoroch, ako je poľnohospodárstvo a potravinárstvo. Od roku 1974 buduje FAO informačný systém AGRIS kvôli uľahčeniu výmeny informácií. V súčasnosti obsahuje viac ako tri milióny záznamov, špecificky orientovaných na všetky oblasti poľnohospodárstva.

I pri tvorbe projektu a stanovení hlavného cieľa mobilného projektu Manažment znalostí a európsky podnik v agropotravinárskom sektore sa vychádzalo z týchto informácií. V rámci neho sa konalo pracovné stretnutie s doc. Ing. Máriou Kadlečíkovou, CSC., stálou predstaviteľkou FAO pre Európu a strednú Áziu, ako aj diskusie s pracovníkmi regionálnej kancelárie, Ing. Michalom Demešom, Ildikou Pócza a inými. Týkali sa reformy a aktivít FAO, poľnohospodárskych politík a riešenia ich dopadu na agropotravinársky sektor v európskom regióne, ale aj výskumných štúdií. Tie sú cenným zdrojom informácií, ktoré sa budú využívať v ďalších diseminačných aktivitách do praxe formou odborných stretnutí a kontaktných seminárov určených pre agropotravinárske podniky. Významným zdrojom informácií bola aj návšteva Národnej poľnohospodárskej knižnice v Budapešti.

Doc. Ing. IVETA UBREŽIOVÁ, CSC., Katedra manažmentu FEM

SÚŤAŽ

V minulom čísle sme od vás chceli vedieť názov brazílskeho mesta, v ktorom sa každoročne koná najväčšia karnevalová show na svete. Správna odpoveď: Rio de Janeiro. Knihu získava **Ján Jobágg** z Katedry strojár a výrobných systémov TF. Cenu si môže vyzdvihnúť v redakcii. -r-

Študenti, pozor!

Geografický ústav Slovenskej akadémie vied v spolupráci s Regionálnym environmentálnym centrom Slovensko, Slovenskou a Českou asociáciou Rímskeho klubu a Spoločnosťami pre trvalo udržateľný rozvoj v SR a ČR vyhlasuje **súťaž o najlepšiu esej na tému Udržateľný spôsob života**. Zúčastniť sa môžu študenti ktorejkoľvek slovenskej a českej univerzity (resp. VŠ) v 1. a 2. stupni štúdia. **Rozsah práce:** 3 – 5 rukopisných strán. **Jazyk:** slovenský, český, anglický. **Kritériá hodnotenia:** aktuálnosť prístupu a originalita spracovania * schopnosť zaujať čitateľa a presvedčivo vyjadriť vlastný názor * seriózna práca s prameňmi * literárna hodnota * občianska/spoločenská angažovanosť * návrhy riešení. **Uzávierka súťaže:** 31. júla 2009. O víťazoch rozhodne medzinárodná porota v septembri. Najlepšie práce budú finančne odmenené a v prípade súhlasu ich autorov publikované. Súťaž finančne podporila APVV. **Kontakt:** Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, geogmesz@savba.sk, www.geography.sav.sk

AKADEMI PÉDIA

vedecká rada

samosprávny orgán univerzity pre oblasť rozvoja výchovno-vzdelávacieho procesu, výskumu, vedy a techniky. Jej členmi sú učiteľia pôsobiaci vo funkciách profesorov a docentov, výskumní alebo vedúci zamestnanci a významní odborníci z oblastí týkajúcich sa vzdelávacej či vedeckovýskumnej činnosti univerzity.

správna rada

jej úlohou je posilňovať väzby univerzity a spoločnosti a presadzovať verejný záujem najmä v oblasti nakladania s majetkom a finančnými prostriedkami. Členov správnej rady na návrh rektora, resp. po jeho vyjadrení, vymenúva a odvoláva minister školstva.

Kráčam naším mestom

Ján Damborský (1880-1932), kňaz, pedagóg, jazykovedec, redaktor. Do Nitry prišiel v r. 1919, bol poverený dočasnou správou otvoreného slovenského gymnázia. Národu slúžil bez osobných ambícií. Najväčšie zásluhy získal v starostlivosti o rodný jazyk. Vydal slovenskú mluvnicu aj cvičebnicu. Ako župný archivár sa venoval aj histórii a osobnostiam žijúcim na území nášho štátu. Prof. Damborský bol členom pravopisnej komisie Jazykovedného odboru MŠ a učených spoločností. V testamente odkázal základný fond pre chudobných študentov a zanechal aj unikátnu zbierku starých rukopisov, publikácií a veľkú knižnicu.

VESELOU CERUŽKOU

CYKLISTA

RECYKLISTA

Kresba: MARCEL KRIŠTOFOVIČ

AVIZUJEME

VÝZVA

Vďační zoboristi

Zmeny vo vedení FS Zobor

OZNAMUJEME

Dekan Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU oznamuje, že

- 17. marca 2009 o 10.00 h v knižnici Katedry zeleninárstva bude Ing. MARGARÉTA MARKO ŽAJOVÁ obhajovať dizertáciu na

Dekan Technickej fakulty SPU v Nitre oznamuje, že

- 31. marca 2009 o 9.00 h prednesie Ing. MAROŠ KORENKO, PhD., odborný asistent na Katedre kvality a strojárskych technológií, habilitačnú prednášku na tému Vplyv technológií odkameňovania pôdy na kvalitu pestovania zemiakov a bude obhajovať habilitačnú prácu s názvom Vplyv technických a technologických faktorov na kvalitu vybraného produktu;
- 31. marca 2009 o 11.00 h v priestoroch veľkej zasadacky TF (pavilón M, 4. poschodie) prednesie Dr. Ing. JURAJ MAGA, odborný asistent na Katedre strojov a výrobných systémov, habilitačnú prednášku na tému Kvalitatívne aspekty sejby pri zakladaní porastu zŕn s ohľadom na maximalizáciu dopestovanej biomasy a bude obhajovať habilitačnú prácu s názvom Systémový prístup k riešeniu problémov využívaní biomasy na energetické účely;
- 2. apríla 2009 o 9.00 h v priestoroch veľkej zasadacky TF (pavilón M, 4. poschodie) prednesie Ing. PAVOL FINDURA, PhD., odborný asistent na Katedre strojov a výrobných systémov, habilitačnú prednášku na tému Analýza faktorov kvality riadkových plodín a bude obhajovať rovnomennú habilitačnú prácu;
- 2. apríla 2009 o 11.00 h v priestoroch veľkej zasadacky TF (pavilón M, 4. poschodie) prednesie Ing. MARIÁN KUČERA, PhD., odborný asistent na Katedre konštruovania strojov, habilitačnú prednášku na tému Štúdium tribologických vlastností materiálov nanesených na povrch vybranými metódami navárania a bude obhajovať rovnomennú habilitačnú prácu.

VÝBEROVÉ KONANIE

Dvojtyždenník zamestnancov a študentov SPU. Vydáva Rektorát Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Trieda Andreja Hlinku 2, 949 76 Nitra. Vedúca redaktorka: Mgr. Katarína POTOKOVÁ, redaktorka: PhDr. Renáta CHOSRAVIOVÁ, technická redaktorka: Lujza ZAHORÁKOVÁ. Predseda redakčnej rady: prof. Ing. Vladimír RATAJ, PhD., prorektor SPU pre vzťahy s verejnosťou. Redakcia a administrácia: Poľnohospodár, SPU, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, telefón: 037/641 5533, fax: 037/653 4393, e-mail: redakcia@polnohospodar.sk Internet: www.polnohospodar.sk. Tlač: MICHEL ANGELO. Reg. č. ZKP-29. ISSN 1336-2369

A rear view of a bright blue Volkswagen Beetle parked on a street. The car features a silver chrome bumper, a black roof rack, and a white license plate with the number "790". The background shows a residential building with light-colored walls and a window.

Čakanie na šrotovné?

Foto: STANISLAV VARÉNYI

PRÁVE VYŠLI ...

SKRIPTÁ

M. Angelovičová: Riziká pri produkcii potravín. Prvé vydanie, náklad 150 ks, cena 2,85 €.

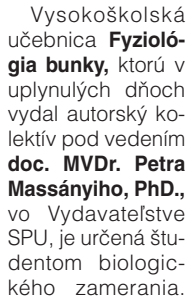
J. Kyselovič: Biochémia výživy. Druhé nezmenené vydanie, náklad 60 ks, cena 4,40 €.

J. Balla a kol.: Náuka o materiáloch, návody na cvičenia. Piate nezmenené vydanie, náklad 400 ks, cena 2,50 €.

O. Švec a kol.: Návody na cvičenia z deskriptívnej geometrie. Štvrté nezmenené vydanie, náklad 800 ks, cena 1,60 €.

V. Petřálský a kol.: Zoológia. Druhé nezmenené vydanie, náklad 600 ks, cena 2,10 €.

Sumárne poznatky o bunke

„Každá veda má svoju prirodzenú krivku vývoja. Spočiatku ju zatážujú mylné názory, úlohy si vytvája nesprávne, a preto je pokrok relatívne pomalý. Postupné hromadenie faktov získaných pozorovaním je nevyhnutnou etapou formovania zovšeobecňujúcich záverov. Keď je známa vnútorná podstata javov, pokrok sa urýchľuje, rozličné úseky splyvajú a navzájom sa ozejmujú,“ píše autori v úvode publikácie.

RECENZIA

Učebnicu rozdelili do 14 kapitol. Úvodná je zameraná na charakteristiku a formy existencie živých hmoty. V ďalších oddieloch sumarizujú poznatky vzhľadom na funkčnosť jednotlivých orgánov eukaryotických živočíšnych buniek. Posledné kapitoly sú zamerané na funkčné prejavy buniek, čitateľ sa oboznámi s procesmi ako delenie, rast, diferenciácia, starnutie a smrť buniek.

Ako nás informoval spoluautor učebnice doc. Ing. Norbert Lukáč, PhD., publikácia uzrela svetlo sveta aj vďaka finančnej podpore agentúry KEGA prostredníctvom projektu 3/4280/06.

je doplnená multimediálnym výučbovým programom na DVD nosiči. Študenti na ňom nájdu originálne mikroskopické snímky jednotlivých štruktúr a procesov, spracované elektrónovým mikroskopom. Autori v krátkom čase poskytnú tento výučbový program aj on-line prostredníctvom internetu.

-rch-

Kam po informácie o EÚ?

Agroinštitút Nitra, štátny podnik so sídlom na Akademickej 4 v Nitre, sa od februára 2009 stal hostiteľskou organizáciou Europe Direct – Nitra, ktorá je členom celoeurópskej siete informačných centier známych pod jednotným názvom Europe Direct (ED).

Informačné a komunikačné aktivity ED sú zamerané na šírenie informácií, prehĺbenie vedomostí o Európskej únii a jej politikách a na podporu diskusie o európskych záležitostiach. Nadviazaním dialógu s občanmi chce prispieť k podpore pozitívneho a reálneho obrazu o EÚ, jej úlohách a fungovaní a podporiť aktívne európske občianstvo.

Centrum je umiestnené v priestoroch knižnice na prízemí Agroiňstitútu. Jeho pracovníci záujemcom radi odpovedajú na ich otázky o EÚ a poradia pri vyhľadávaní relevantných informácií.

Centrum poskytuje aj bezplatný internetový prístup k informačným zdrojom únie. Môžete tu nájsť fond publikácií i bezplatné informačné materiály.

Pracovníci ED využívajú tradičné i moderné spôsoby komunikácie. Prostredníctvom webovej stránky budú verejnosť informovať o svojich aktivitách a zároveň odpovedať na položené otázky. Mesačne rozosielať elektronického spravodajcu ED Nitra News na obecné úra-

dy, do knižníc a informačných stredísk v Nitrianskom kraji. Centrum pripravuje aj vydanie brožúry, zameranej na problematiku kvality poľnohospodárskych produktov a potravín. Bezplatné brožúry a poradenstvo bude k dispozícii aj počas významnejších regionálnych podujatí, ako je Deň Nitranov či veľtrh Agrokomplex 2009.

Europe Direct Nitrianske centrum sa chce stať aj miestom stretnutí, a preto je jeho zámerom organizovať aktuálne diskusie s europoslancami a inými osobnosťami pre vysokoškolskú a širokú verejnosť. V blízkej budúcnosti sa bude konať regionálne kolo vedomostnej súťaže Mladý Európan pre študentov stredných škôl Nitrianskeho regiónu.

V prípade záujmu kontaktujte ED Nitrianskeho regiónu na e-mailom na adrese europedirect@agroinstitut.sk, telefonicky na čísle 037/ 7910 290, na bezplatnom telefónnom čísle 0080067891011, alebo osobne v Agroinštitúte na Akademickej 4 v Nitre.

**Mgr. TATIANA KOBIDOVÁ,
Ing. VLADIMÍRA MIKULOVÁ**

Z EXTRALIGY

Basketbal

Skupina o 1. – 6. miesto
V strhujúcom stretnutí **s Pezinkom** v hale SPU porazili hráči **BK AX SPU Nitra** súperu **104:87** (24:27, 30:20, 19:24, 31:16). Dva body si priviezli z **Prievidze**, kde zvíťazili **66:77** (22:18, 9:20, 17:16, 18:23) a darilo sa im aj v domácom zápase **so Spišskou Novou Vsou**, ktorú porazili **88:82** (22:16, 21:20, 20:24, 25:22).
(Viac na www.bknitra.com)

Volejbal

Skupina o 1.-4. miesto
VK Nové Mesto – VK Ekonóm SPU
Nitra 3:1 (-23, 8, 23, 19)
VK Ekonóm SPU Nitra – Humenné
0:3 (-23, -19, -21)
 (Viac na www.volejbalnitra.sk)

Pohyb je život

Žiadny liek na svete nenahradí pohyb a každý moderný človek vie oceniť jeho účinky v dennom živote. Telocvik prináša človeku všestranný úžitok, ovplyvňuje zdravie a priaznivo mení duševné a estetické vlastnosti.

Vplyv telesných cvičení sa prejavuje aj na vzhľade človeka - výraz mladosti, svezlosti, pôbavu a pekné línie sú výsledkom pravidelných telesných cvičení. Dobre trénovaný človek ľahko zdoláva námahu, zbavuje sa depresii, zastavuje postup aterosklerózy a je dobre pripravený na náporý súčasného života.

Ludský organizmus je biologická jednotka. Oslabenie niektorého orgánu, alebo funkčného systému, nepriaznivo ovplyvňuje celý organizmus a znižuje jeho výkonnosť. Telesné cvičenie a pohybová aktivita tvoria akúsi ochrannú hrádzu voči niektorým rizikovým faktorom, ktoré ako produkt civilizácie záporne ovplyvňujú zdravie moderného človeka. Nedostatok pravidelného účelného pohybu sa prejavuje aj na pohybovom systéme. Oslabenie svalov, ktoré zabezpečujú vzpriamené držanie, ovplyvňuje hlavne chrbticu a znižuje jej funkčnosť. Dochádza k zmenám držania tela a z tohto dôvodu i k zmenšeniu pľúcneho objemu (vitálnej kapacity pľúc) a nedostatočnému prekrvovaniu.

Uvedené dôvody objasňujú nutnosť pravidelnej svalovej činnosti u všetkých jedincov, najmä u pracovníkov so sedavým spôsobom života. Pohybová činnosť musí byť účelná, cielená a primerane intenzívna.

Mgr. JÁN TÓTH,
bývalý učiteľ na Katedre telesnej výchovy

Pre záujemcov o pohybové cvičenie

Autor článku pripravuje v spolupráci s UO OZ PŠaV pri SPU a Katedrou teologickej výchovy a športu pohybové statické a dynamické - cvičenia pre súčasných zamestnancov SPU a dôchodcov. Účast' je bezplatná. V prípade záujmu sa informujte na sekretariáte UO OZ PŠaV, telefonický kontakt: 641 5513. Termíny cvičení budú upravené podľa záujmu účastníkov.

NEPREHLIADNITE

Jazykové skúšky

E – KU Inštitút jazykovej a interkulturnej komunikácie v Nitre so sídlom na Piaristickvej ul. 2 oznamuje, že sa blížila uzavierky prihlášok na jarné termíny štátnych a medzinárodných jazykových skúšok:

- **štátnice z angličtiny a nemčiny na úrovni B2 a C1-C2 – 18. 3. 2009,**
- **americký test TOEFL – 27. 3. 2009,**
- **skúška z nemčiny Goethe-Zertifikat C1 – 9. 3. 2009,**
- **skúšky ECL zo slovenčiny pre cudzincov na úrovni A2, B1, B2, C1 – 19. 3. 2009.**

Pre záujemcov o jednotlivé typy skúšok sú v ponuke krátke prípravné kurzy. Pre váhajúcich sú určené tzv. diagnostické testy, na základe ktorých sa záujemcom odporúči, resp. neodporúči účasť na jazykových skúškach. Testovanie sa uskutoční 11. 3. 2009 o 12.00 h. Presné pokyny a ďalšie informácie nájdete na www.eku.sk.